

Bruxelles, 23 mai 2023
(OR. en)

9616/23

RECH 190
EDUC 169
PI 77
DIGIT 96

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	23 mai 2023
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	8827/23
Subiect:	Publicarea academică de înaltă calitate, transparentă, deschisă, fiabilă și echitabilă – Concluziile Consiliului (aprobate la 23 mai 2023)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind publicarea academică de înaltă calitate, transparentă, deschisă, fiabilă și echitabilă, aprobate de Consiliu în cadrul celei de a 3949-a reuniuni a sale, care a avut loc la 23 mai 2023.

**CONCLUZIILE CONSILIULUI PRIVIND PUBLICAREA ACADEMICĂ DE ÎNALTĂ
CALITATE, TRANSPARENTĂ, DESCHISĂ, FIABILĂ ȘI ECHITABILĂ**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

REAMINTIND

- Concluziile sale din 1 decembrie 2015 privind integritatea cercetării¹, în care s-a recunoscut importanța științei deschise ca mecanism de consolidare a integrității cercetării și viceversa;
- Concluziile sale din 27 mai 2016 privind tranziția către un sistem al științei deschise², în care s-a recunoscut că știința deschisă are potențialul de a spori calitatea și impactul științei în beneficiul societății;
- Recomandarea sa din 5 aprilie 2022 privind crearea de punți pentru o cooperare europeană eficientă în domeniul învățământului superior³, în care s-a subliniat cât este de important să se sprijine experimentarea și testarea de soluții cu sursă deschisă pentru a depăși provocările comune, contribuind astfel la interoperabilitatea, pregătirea digitală, suveranitatea datelor și responsabilitatea sistemelor de învățământ superior;

¹ Doc.14853/15.

² Doc. 9526/16.

³ JO C 160, 13.4.2022, p. 1-8.

- Concluziile sale din 10 iunie 2022 privind principii și valori pentru cooperarea internațională în cercetare și inovare⁴, care au încurajat știința deschisă pentru a urmări consolidarea și diseminarea reciprocă a rezultatelor cercetării prin cadre și strategii axate pe accesul liber și imediat la publicațiile științifice și care au sprijinit drepturile cercetătorilor de a publica, partaja, disemina și comunica în mod deschis rezultatele și datele cercetării lor, inclusiv prin formare și predare, precum și de a se asocia în organizații profesionale sau academice reprezentative fără a fi dezavantajați de sistemul în care lucrează sau de orice cenzură sau discriminare;
- Concluziile sale din 10 iunie 2022 privind evaluarea cercetării și punerea în aplicare a științei deschise⁵, care au subliniat necesitatea de a permite accesul neîngrădit la rezultatele cercetării, la publicațiile și la datele finanțate din fonduri publice, precum și reutilizarea acestora în scopuri de cercetare și care au evidențiat beneficiile științei deschise și ale accesului liber imediat la publicațiile legate de cercetare, precum și ale multilingvismului în scopul unei comunicări cu acoperire mai largă a rezultatelor cercetării,

Către un sistem de publicare academică deschis, echitabil și durabil

1. REAMINTEȘTE că publicarea academică, prin intermediul revistelor de specialitate, este în prezent principalul mijloc academic de diseminare a rezultatelor cercetării și a noilor cunoștințe științifice; REITEREAZĂ că este important să se accelereze tranziția către știința deschisă pentru a îmbunătăți calitatea, eficiența și impactul cercetării prin promovarea transparenței, a accesibilității, a diversității, a posibilității de reutilizare, a reproductibilității și a fiabilității rezultatelor cercetării, că accesul liber la publicațiile academice, inclusiv reutilizarea acestora, este unul dintre elementele esențiale ale unui sistem al științei deschise și că sunt necesare măsuri pentru a se asigura că publicarea academică sprijină aceste obiective;

⁴ Doc. 10125/22.

⁵ Doc. 10126/22.

2. OBSERVĂ că tranziția digitală, chiar dacă prezintă provocări, continuă să creeze oportunități pentru dezvoltarea de noi metode de publicare academică eficientă și eficace, cum ar fi instrumente, registre și platforme online pentru publicarea unei game largi de rezultate ale cercetării în toate domeniile, atât la nivel național, cât și la nivel european, dar că o mare parte a sistemului actual se bazează pe modele de afaceri și operaționale care nu au valorificat încă pe deplin potențialul digitalizării, în special în ceea ce privește gama tot mai largă de rezultate din ce în ce mai importante ale cercetării, cum ar fi seturile de date, programele informatice (software) și protocoalele de cercetare și SUBLINIAZĂ importanța investițiilor în infrastructura electronică, precum și în instrumente și capacități digitale și inovatoare;
3. SUBLINIAZĂ că publicarea academică ar trebui să sprijine principiile esențiale ale libertății academice, ale integrității cercetării și ale excelenței științifice, precum și accesibilitatea și posibilitatea reutilizării la maximum ale rezultatelor cercetării, sprijinind în același timp comunitățile de cercetare și colaborarea lor transdisciplinară, și SUBLINIAZĂ că practicile științifice pentru asigurarea reproductibilității, a transparenței, a partajării, a rigurozității și a colaborării sunt mijloace importante de realizare a unui sistem de publicare care să răspundă provocărilor din cadrul societăților democratice, moderne și digitalizate; SCOATE ÎN EVIDENȚĂ faptul că accesul liber imediat și nerestricționat ar trebui să fie o regulă generală în publicarea cercetării care implică fonduri publice, cu prețuri transparente proporționale cu serviciile de publicare, în cazul în care costurile nu sunt acoperite de autori sau cititori individuali;

Sprijinirea diversității și asigurarea echității în publicarea academică

4. RECUNOAȘTE că practicile de publicare variază în funcție de disciplină și SUBLINIAZĂ că anumite formate de publicare, cum ar fi monografiile, cărțile și formatele de tipul textelor lungi, în special în domeniul științelor sociale și umaniste, ar trebui să beneficieze în continuare de sprijin, promovându-se în același timp publicarea cu acces liber și permițându-se coexistența unei varietăți de formate, precum și publicarea în mai multe limbi;

5. IA ACT de faptul că sistemul actual de publicare academică este gestionat de diverse organizații cu scop lucrativ sau fără scop lucrativ și RECUNOAȘTE cu îngrijorare că costurile tot mai mari ale sistemelor de plată (*paywalls*) prevăzute pentru accesarea publicațiilor științifice și pentru publicarea academică generează inegalități și devin nesustenabile pentru finanțatorii publici ai cercetării și pentru instituțiile responsabile cu cheltuirea fondurilor publice, ceea ce determină o reducere a fondurilor disponibile pentru cercetare;
6. SUBLINIAZĂ importanța modelelor de publicare academică fără scop lucrativ, cu acces liber, în cadrul cărora autorilor sau cititorilor nu li se percep taxe, iar autorii își pot publica lucrările fără a fi nevoiți să îndeplinească criterii de finanțare/de eligibilitate instituțională; REMARCĂ varietatea modelelor care nu depind de taxele de prelucrare a articolelor sau de taxe unitare similare și SUBLINIAZĂ cât este de important să se sprijine dezvoltarea unor astfel de modele sub auspiciile organizațiilor publice de cercetare;
7. SUBLINIAZĂ că este esențial să se evite situațiile în care cercetătorii sunt limitați în alegerea canalelor de publicare mai mult din cauza capacităților financiare decât din cauza criteriilor de calitate și în care accesul la publicațiile de cercetare este limitat din cauza sistemelor de plată (*paywalls*); SALUTĂ coordonarea în cadrul UE și cu partenerii mondiali pentru a sprijini echitatea în publicarea academică, ținând seama de Recomandarea UNESCO privind știința deschisă⁶;

Sporirea încrederii și asigurarea înaltei calități, a transparenței și a integrității în publicarea academică

8. SUBLINIAZĂ că libertatea academică include dreptul de a formula în mod liber întrebări de cercetare, de a alege și de a dezvolta teorii, de a colecta materiale empirice, de a utiliza metode de cercetare academică, de a pune sub semnul îndoielii axiomele acceptate și de a prezenta idei noi și implică dreptul de a partaja, de a disemina și de a publica rezultatele obținute, inclusiv prin formare și predare, și SCOATE ÎN EVIDENȚĂ faptul că orice restricționare a acestor practici reprezintă o amenințare la adresa libertății academice și a integrității cercetării;

⁶ [UNESCO Recommendation on Open Science \(Recomandarea UNESCO privind știința deschisă\) – biblioteca digitală UNESCO.](#)

9. SUBLINIAZĂ că o evaluare *inter pares* riguroasă ar trebui să fie în continuare esențială pentru publicarea academică și că cercetătorii ar trebui să-și asume responsabilitatea pentru evaluarea *inter pares* și să ofere consiliere de specialitate în cadrul comitetelor editoriale, asigurând conformitatea cu standardele științifice, precum și validitatea și calitatea cercetării; EVIDENȚIAZĂ faptul că evaluarea *inter pares* ar trebui să continue să consolideze și să mențină integritatea cercetării și încrederea în știință, inclusiv prin retragerea publicațiilor care nu sunt valide; RECUNOAȘTE că sistemul de evaluare *inter pares* se confruntă în prezent cu diverse provocări, precum numărul crescut de lucrări prezentate și oboseala evaluatorilor; SUBLINIAZĂ necesitatea de a promova transparența prin practici deschise de evaluare *inter pares* și de a recunoaște și recompensa cercetătorii pentru efectuarea de evaluări *inter pares*;
10. SUBLINIAZĂ că reproductibilitatea este o caracteristică esențială a calității cercetării, care este strâns legată de transparența și integritatea cercetării, și că lipsa reproductibilității poate avea un impact negativ asupra progresului științific și asupra încrederii în știință;

Calea de urmat

Condiții-cadru

11. ÎNCURAJEAZĂ statele membre și Comisia să își intensifice sprijinul pentru dezvoltarea de politici și strategii instituționale și de finanțare aliniate în ceea ce privește modele de publicare academică multiformat cu acces liber și fără scop lucrativ în Europa, fără costuri pentru autori sau cititori, și să stabilească și să pună în aplicare foi de parcurs sau planuri de acțiune pentru extinderea semnificativă a acestor modele de publicare;

12. SALUTĂ introducerea de către o serie de state membre a drepturilor de publicare secundară în legislația lor națională privind drepturile de autor, ceea ce permite accesul liber la publicațiile academice care implică fonduri publice; ÎNCURAJEAZĂ Comisia, în contextul acțiunii 2 SEC din Agenda de politici privind SEC 2022-2024, să examineze și să propună măsuri la nivelul UE pentru a elimina barierele din calea accesului la rezultatele cercetării, precum și la publicațiile și datele în scopul cercetării finanțate din fonduri publice și din calea reutilizării acestora, garantând, în același timp, consimțământul autorului; INVITĂ statele membre să își actualizeze politicile și orientările naționale privind accesul liber pentru ca publicațiile academice să devină imediat liber accesibile în baza unor licențe deschise și să aplice datelor de cercetare principiile FAIR (ușor de găsit, accesibil, interoperabil și reutilizabil) și principiul „cât mai deschis cu putință, dar atât de închis cât este necesar”, ținând seama de Recomandarea OCDE privind accesul la datele cercetării finanțate din fonduri publice⁷;
13. SUBLINIAZĂ necesitatea unei schimbări în cultura cercetării care să recunoască diverse activități de cercetare cu obiectivul primordial de a maximiza calitatea și impactul cercetării; SALUTĂ, în acest sens, activitățile Coaliției pentru Dezvoltarea Evaluării Cercetării (Coalition for Advancing Research Assessment - CoARA) și ÎNCURAJEAZĂ dialogul strâns dintre părțile interesate, statele membre, Comisie și țările asociate, în coordonare cu partenerii mondiali, în ceea ce privește reformarea evaluării cercetării;
14. CONSTATĂ că lipsa de date și de informații fiabile privind situația publicării academice, inclusiv costurile și datele bibliometrice, împiedică progresul în dezvoltarea, punerea în aplicare și evaluarea politicii privind accesul liber și slăbește poziția statelor membre și a organizațiilor de cercetare în negocierile cu editurile comerciale; RECUNOAȘTE evoluțiile în curs legate de monitorizarea progreselor către știința deschisă în cadrul Cloudului european pentru știința deschisă (EOSC), pe baza monitorizării naționale și a unor indicatori calitativi și cantitativi comuni; ÎNCURAJEAZĂ statele membre și Comisia să accelereze aceste evoluții și să reducă fragmentarea inițiativelor de monitorizare prin includerea monitorizării științei deschise în mecanismul de monitorizare al SEC, precum și să depună eforturi pentru asigurarea faptului că datele de monitorizare respectă principiile FAIR;

⁷ [*Recommendation of the OECD Council concerning Access to Research Data from Public Funding - OECD*](#) (Recomandarea Consiliului OCDE privind accesul la datele cercetării finanțate din fonduri publice – OCDE)

Capacități: infrastructuri și competențe

15. CONTINUĂ să încurajeze statele membre să sprijine proiectul-pilot „Open Research Europe” (ORE) în vederea transformării sale într-un serviciu colectiv de publicare a cercetării, fără scop lucrativ, cu acces liber, de mare anvergură și pentru binele public, precum și să promoveze și să sprijine alte platforme și modele de publicare tematice și naționale fără scop lucrativ și cu acces liber, care oferă cercetătorilor servicii de publicare de înaltă calitate și care, ori de câte ori este posibil și adecvat, sunt conectate la nivel european în vederea sporirii capacității, a eficienței, a posibilității de utilizare și a rentabilității;
16. ÎNCURAJEAZĂ statele membre și Comisia să investească în infrastructuri interoperabile fără scop lucrativ pentru publicare pe bază de software cu sursă deschisă și de standarde deschise și să promoveze aceste infrastructuri, pentru a evita efectul de dependență de servicii, precum și de sisteme supuse drepturilor de proprietate, și să conecteze aceste infrastructuri la EOSC;
17. ÎNCURAJEAZĂ statele membre și Comisia să dezvolte exerciții de învățare reciprocă privind evaluarea *inter pares*, care să abordeze principii și practici, modalități de promovare a transparenței și de recunoaștere și recompensare a activităților de evaluare *inter pares* în cadrul evaluării cercetătorilor;
18. ÎNCURAJEAZĂ statele membre și Comisia să ia măsuri pentru a promova consolidarea capacităților instituționale și pentru a spori cunoștințele cercetătorilor cu privire la drepturile de proprietate intelectuală și la valoarea acestora, inclusiv cu privire la consecințele transferurilor de drepturi de autor de la autori la editori și la importanța gestionării strategice a proprietății intelectuale de către cercetători pentru facilitarea accesului liber imediat și nerestricționat la publicațiile științifice;
19. INVITĂ statele membre și Comisia să își alinieze politicile și recomandările privind accesul liber și știința deschisă la Pactul pentru cercetare și inovare în Europa⁸ și la Codul de conduită european pentru integritatea cercetării elaborat de Federația Europeană a Academiiilor de Științe și Umaniste⁹ și SUBLINIAZĂ că, în acest scop, este esențial să se elaboreze cursuri de formare și materiale care să sprijine cercetătorii în eforturile lor de a aplica principiile științei deschise, asigurând, în același timp, respectarea unor standarde înalte de integritate a cercetării;

⁸ JO L 431, 2.12.2021, p. 1-9.

⁹ [ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf](#)

20. INVITĂ statele membre ca, în colaborare cu Comisia, să abordeze în mod sistemic problema publicării prădalnice și să promoveze și să sprijine activități de formare privind practicile de publicare responsabile, deschise și etice, care să se adreseze studenților și cercetătorilor în toate etapele carierei lor, furnizându-le astfel aptitudinile și competențele de care au nevoie, precum și să asigure formarea adecvată și sensibilizarea cu privire la practicile de publicare prădalnice, discutabile, înșelătoare și de proastă calitate și la impactul negativ al acestora asupra fiabilității cercetării.
-